

Ziekte van Newcastle en vogelgriep: F.A.Q. versie 17

De wijzigingen zijn in het rood aangeduid.

VRAGEN EN ANTWOORDEN IN VERBAND MET DE ZIEKTE VAN NEWCASTLE EN VOGELGRIEP

1. Naar welke vogels verwijst de term 'hobbypluimvee'?
2. Wanneer moet ik mijn beslag met hobbypluimvee laten registreren in Sanitel?
3. Moet ik mijn pluimvee en andere vogels ophokken? Wat met het voeren en drinken?
4. Wat zijn mijn verplichtingen als houder van duiven?
5. Wat zijn mijn verplichtingen als roofvogelhouder?
6. Wat gebeurt er als ik de ophokplicht of de afschermplicht niet opvolg?
7. Bevindt mijn houderij/kippenhok zich in een beperkingszone?
8. Zijn alle vogels gevoelig voor de ziekte van Newcastle en voor vogelgriep?
9. Wat zijn de symptomen van de ziekte van Newcastle?
10. Wat zijn de symptomen van vogelgriep of aviaire influenza bij (hobby-) pluimvee?
11. Zijn deze ziekten gevaarlijk voor de mens?
12. Kan ik mijn pluimvee laten vaccineren tegen vogelgriep?
13. Welke vogels moeten tegen de ziekte van Newcastle worden gevaccineerd?
14. Wanneer moet ik mijn hobbypluimvee laten vaccineren?
15. Hoe moet ik als hobbyhouder mijn hobbypluimvee correct tegen de ziekte van Newcastle laten vaccineren?
16. Moet ik als hobbyhouder mijn kippen laten ringen als ik ze laat vaccineren tegen de ziekte van Newcastle?
17. Hoe kan ik mijn hobbypluimvee in Sanitel laten registreren?
18. Moeten duiven tegen de ziekte van Newcastle worden gevaccineerd?
19. Wat wordt beschouwd als een verzameling van hobbypluimvee?
20. Kunnen markten, wedstrijden en tentoonstellingen van hobbypluimvee en andere vogels doorgaan in België?
21. Wat zijn de verplichtingen voor buitenlandse deelnemers aan tentoonstellingen van hobbypluimvee?
22. Kan ik als hobbyhouder mijn kippen verkopen in België?

23. Kan occasionele verkoop van hobbypluimvee op een niet-commerciële verzameling doorgaan?
24. Onder welke voorwaarden kan ik mijn kippen verkopen aan een pluimveehandelaar?
25. Kan ik als hobbyhouder deelnemen aan een openbare markt?
26. Kan ik mijn hobbypluimvee verkopen op het internet?
27. Waar kunnen hobbyhouders hobbypluimvee kopen?

ALGEMEEN

1. Naar welke vogels verwijst de term 'hobbypluimvee'?

Onder **pluimvee** verstaan we volgende soorten: kippen, kalkoenen, parelhoenen, eenden, ganzen, kwartels, fazanten, patrijzen en loopvogels. Het gaat hier steeds om dieren bestemd voor de voedselketen (of voor de uitzetting in de natuur voor herbevolking van het wild).

Hobbypluimvee omvat dezelfde dieren, maar dan niet bestemd voor de voedselketen. Pluimvee dat bestemd is voor eigen consumptie is ook hobbypluimvee en alle pluimvee dat door een pluimveehandelaar wordt verhandeld ook.

Duiven die worden gehouden voor de slacht, worden beschouwd als pluimvee. Eens ze verkocht worden aan een pluimveehandelaar of een hobbyhouder, worden ze als "andere vogels" beschouwd.

De categorie **andere vogels** tenslotte omvat alle vogels die geen pluimvee of hobbypluimvee zijn.

2. Wanneer moet ik mijn beslag met hobbypluimvee laten registreren in Sanitel?

U moet uw beslag in Sanitel laten registreren indien:

- u 200 stuks hobbypluimvee of meer bezit;
- u uw hobbypluimvee wil aanbieden op een openbare markt.

3. Moet ik mijn pluimvee en andere vogels ophokken? Wat met het voederen en drenken?

Sinds 5 oktober 2022 moet alle pluimvee en hobbypluimvee, met uitzondering van loopvogels, van in Sanitel geregistreerde pluimveehouderijen opgehokt worden of zodanig worden afgeschermd dat contact met wilde vogels wordt vermeden.

Concreet betekent dit dat deze dieren in een hok, onder netten of onder gaas worden **gehouden**, zodanig dat in het wild levende vogels er geen toegang toe hebben en er niet in of door kunnen kruipen.

Pluimvee en hobbypluimvee van niet-geregistreerde houderijen en andere in gevangenschap gehouden vogels en loopvogels moeten niet opgehokt of afgeschermd worden, maar het FAVV raadt dit wel zeer sterk aan. In elk geval dienen de dieren binnen of afgeschermd gevoederd te worden.

Concreet betekent dit dat het **voederen** van deze dieren enkel binnen of afgeschermd achter gaas of net mag gebeuren, zodanig dat in het wild levende vogels er geen toegang toe hebben.

Het drinkwater mag bovendien niet afkomstig zijn van een waterplas of een stroom waartoe ook in het wild levende vogels toegang hebben.

In de [gevoelige natuurgebieden](#) moeten het voederen en drinken steeds afgeschermd gebeuren. Ook moeten eigen ganzen en eenden in deze gebieden gescheiden gehouden worden van het ander (hobby-) pluimvee.

Opgelet: ingeval van een haard van vogelgriep moeten alle pluimvee, hobbypluimvee en andere vogels gehouden in de beschermingszone (3 km rondom de haard) opgehokt worden. Dit geldt ook voor pluimvee en hobbypluimvee in de bewakingszone (10 km rondom de haard). Andere vogels moeten in deze zone afgeschermd of opgehokt gedrenkt en gevoederd worden. Zowel in een beschermingszone als in een bewakingszone, mogen deze dieren bovendien niet verplaatst of verzameld worden.

Verzamelingen van in gevangenschap gehouden hobbypluimvee en andere vogels, zoals openbare wekelijkse markten, jaarmarkten, duivenwedstrijden, hanenzangwedstrijden, tentoonstellingen van hobbypluimvee en andere vogels zoals zang- en siervogels, beurzen van papegaaien, parkieten, ... zijn hier dus verboden.

De kaart met beschermingszones en bewakingszones afgebakend rondom eventuele uitbraken vind je [hier](#).

4. Wat zijn mijn verplichtingen als houder van duiven?

Vanaf 14 mei 2022 moeten duiven niet meer binnen of afgeschermd gedrenkt worden. Het binnen of afgeschermd voederen blijft wel nog verplicht. Duiven gehouden in de [gevoelige natuurgebieden](#) moeten echter steeds binnen of afgeschermd gevoederd en gedrenkt worden.

Opgelet: duiven gehouden in een bewakingszone (10 km) of in een beschermingszone (3 km) afgebakend rond een vogelgriepbesmetting, mogen niet verplaatst of verzameld worden en kunnen dus niet deelnemen aan wedstrijden. In een beschermingszone moeten de duiven opgehokt worden en mogen daar dus ook niet vliegen.

De kaart met beschermingszones en bewakingszones afgebakend rondom eventuele uitbraken vind je [hier](#).

Alle duiven van het geslacht *Columba* moeten gevaccineerd zijn tegen de ziekte van Newcastle wanneer ze deelnemen aan wedstrijden of andere verzamelingen.

5. Wat zijn mijn verplichtingen als roofvogelhouder?

Vanaf 14 mei 2022 moeten roofvogels niet meer binnen of afgeschermd gedrenkt worden. Het binnen of afgeschermd voederen blijft wel verplicht.

Opgelet: roofvogels gehouden in een bewakingszone (10 km) of in een beschermingszone (3 km) afgebakend rond een vogelgriepbesmetting mogen niet verplaatst of verzameld worden en kunnen dus niet deelnemen aan de jacht of andere activiteiten (training, verjagen van wilde vogels,...). In een beschermingszone moeten roofvogels ook opgehokt worden en mogen daar dus niet vliegen.

De kaart met beschermingszones en bewakingszones afgebakend rondom eventuele uitbraken vind je [hier](#).

6. Wat gebeurt er als ik de ophokplicht of de afschermplicht niet opvolg?

Sinds 5 oktober 2022 moet alle in Sanitel geregistreerd pluimvee en hobbypluimvee, met uitzondering van loopvogels, weer opgehokt of afgeschermd worden.

De controle op de naleving van de ophokplicht wordt uitgevoerd door de politie (particuliere houders) en het FAVV (commerciële houders).

Wanneer een inbreuk wordt vastgesteld, wordt de pluimveehouder bevolen zich binnen een termijn van maximaal 24 uur in orde te stellen. Indien de termijn is verstreken en de ingebrekestelling niet effectief is opgevolgd, stelt het FAVV een proces-verbaal op en kunnen de betrokken dieren in beslag genomen worden.

7. Bevindt mijn houderij/kippenhok zich in een beperkingszone?

De kaart met beperkingszones (= beschermingszones, bewakingszones en tijdelijke bufferzones) afgebakend rondom eventuele haarden vind je [hier](#).

Op de kaart kan worden ingezoomd om je adres te identificeren.

Een gedetailleerde beschrijving ervan vindt u onder de links "[instructie](#)".

De geldende maatregelen vind je onder **vraag 3**.

8. Zijn alle vogels gevoelig voor de ziekte van Newcastle en voor vogelgriep?

Alle vogels zijn in principe gevoelig voor vogelgriep en de ziekte van Newcastle en beide virussen zijn zeer besmettelijk voor deze dieren. Kippen en kalkoenen zijn in het algemeen zeer gevoelig voor het vogelgriepvirus en zullen gewoonlijk snel en massaal ziekteverschijnselen en sterfte vertonen. Beide virussen geven bij eenden en ganzen weinig symptomen. Het virus kan dan onopgemerkt verspreid worden.

9. Wat zijn de symptomen van de ziekte van Newcastle?

Afhankelijk van de virusstam en de getroffen vogelsoort zijn de ziekteverschijnselen van de ziekte van Newcastle meer of minder ernstig: ademhalingsproblemen, stoornissen van het spijsverteringsstelsel, verminderde eetlust, sufheid en verminderde leg kunnen symptomen zijn van Newcastle.

Bij besmetting met een erg agressieve stam treden ook zenuwsymptomen (trillen, poot-of vleugelverlamming, cirkelen, draaibewegingen met nek, spasmen) en een massale sterfte op.

10. Wat zijn de symptomen van vogelgriep of aviaire influenza bij (hobby-) pluimvee?

Afhankelijk van de virusstam en de getroffen vogelsoort kunnen er duidelijke symptomen optreden (kalkoenen en kippen) of is een besmetting nauwelijks zichtbaar (eenden en andere watervogels). De aard van de symptomen en het verloop van de ziekte hangen verder af van de leeftijd van het getroffen dier, omgevingsfactoren en eventuele andere infecties. Typische ziekteverschijnselen zijn:

- ademhalingsproblemen, sinusitis, tranende ogen, opgezwollen kop met dikke en blauwe kam en lellen,
- legdaling,
- sufheid, gebrekkige eetlust,
- sterfte: deze kan variëren van 3% per week bij een laag pathogene virusstam tot 100% bij een hoog pathogene stam.

11. Zijn deze ziekten gevaarlijk voor de mens?

De mens is niet gevoelig voor de ziekte van Newcastle en slechts matig gevoelig voor sommige specifieke, zeldzame vormen van vogelgriep. De consumptie van eieren, kippenvlees en kippenproducten vormt dan ook geen enkel risico. Er bestaat geen gevaar voor de volksgezondheid.

12. Kan ik mijn pluimvee laten vaccineren tegen vogelgriep?

Neen, de vaccinatie tegen vogelgriep is verboden.

VACCINATIE TEGEN DE ZIEKTE VAN NEWCASTLE

13. Welke vogels moeten tegen de ziekte van Newcastle worden gevaccineerd?

Kippen, kalkoenen, parelhoenders, kwartels (met uitzondering van dwergkwartels), fazanten, patrijzen, loopvogels, duiven van het geslacht *Columba* en pauwen moeten tegen de ziekte van Newcastle worden gevaccineerd.

14. Wanneer moet ik mijn hobbypluimvee laten vaccineren?

U moet de in de vorige vraag vermelde soorten door een erkend dierenarts laten vaccineren in de volgende omstandigheden:

- Altijd, wanneer u een in Sanitel geregistreerd hobbypluimveebeslag hebt;
- Wanneer u niet geregistreerd bent en uw dieren toch verkoopt aan een pluimveehandelaar;
- Wanneer uw dieren deelnemen aan een verzameling, zoals een tentoonstelling, wedstrijd of openbare markt.

15. Hoe moet ik als hobbyhouder mijn hobbypluimvee correct tegen de ziekte van Newcastle laten vaccineren?

Elke vaccinatie tegen de ziekte van Newcastle moet door een erkende dierenarts worden uitgevoerd.

De vaccinatie moet gebeuren met een geregistreerd geïnactiveerd vaccin dat jaarlijks wordt toegediend met een maximaal interval van 12 maand.

Bij verkoop van dieren of deelname aan een verzameling moet de vaccinatie minstens 15 dagen en ten vroegste 9 maand voorafgaand uitgevoerd zijn. Als bewijs van vaccinatie moet een attest ingevuld en ondertekend door de dierenarts - die de vaccinaties heeft uitgevoerd - de dieren vergezellen.

16. Moet ik als hobbyhouder mijn kippen laten ringen als ik ze laat vaccineren tegen de ziekte van Newcastle?

Indien uw hobbypluimvee niet geregistreerd is in Sanitel en u uw dieren verkoopt aan een pluimveehandelaar of laat deelnemen aan een verzameling, moeten de dieren voorzien zijn van een pootring. De pootring dient steeds als identificatie van het gevaccineerde dier en voor de registratie van de vaccinatie.

- Indien de dieren verkocht worden aan een pluimveehandelaar moet het gaan om een gesloten niet-verwijderbare pootring.
- Wanneer het een deelname aan een wedstrijd, tentoonstelling of andere niet-commerciële verzameling betreft, mag het dier met een klikring geringd zijn.

Indien u het beslag van uw hobbypluimvee in Sanitel hebt laten registreren, moeten uw dieren niet voorzien zijn van een pootring. Al de dieren van het beslag moeten dan wel correct tegen de ziekte van Newcastle gevaccineerd zijn.

17. Hoe kan ik mijn hobbypluimvee in Sanitel laten registreren?

U kan uw hobbypluimvee in Sanitel laten registreren door contact op te nemen met Dierengezondheidszorg (DGZ) Vlaanderen op het nummer 078 05 05 23 of via deze [link](#). U betaalt dan jaarlijks een bijdrage.

18. Moeten duiven tegen de ziekte van Newcastle worden gevaccineerd?

Duiven van het geslacht *Columba* moeten gevaccineerd zijn tegen de ziekte van Newcastle wanneer ze deelnemen aan wedstrijden en andere verzamelingen.

Ook alle vleesduiven moeten gevaccineerd zijn, aangezien deze beschouwd worden als pluimvee en er een algemene vaccinatieplicht is voor pluimvee tegen de ziekte van Newcastle.

MARKTEN EN ANDERE VERZAMELINGEN

19. Wat wordt beschouwd als een verzameling van hobbypluimvee?

Een plaats, waar hobbypluimvee afkomstig van verschillende houders wordt samengebracht, is een verzameling van hobbypluimvee:

- openbare markten waar hobbypluimvee wordt verkocht, zijn commerciële verzamelingen;
- beurzen, tentoonstellingen, jaarmarkten en wedstrijden zijn niet-commerciële verzamelingen.

Ook evenementen in de publieke sfeer waaraan maar één enkele hobbypluimveehouder of pluimveehandelaar deelneemt, worden beschouwd als verzamelingen van hobbypluimvee.

20. Kunnen markten, wedstrijden en tentoonstellingen van hobbypluimvee en andere vogels doorgaan in België?

Verzamelingen van in gevangenschap gehouden hobbypluimvee en andere vogels, zoals openbare wekelijkse markten, jaarmarkten, duivenwedstrijden, hanenzangwedstrijden, tentoonstellingen van hobbypluimvee en andere vogels zoals zang- en siervogels, beurzen van papegaaien, parkieten,... zijn sinds 12 mei 2021 terug toegelaten, behalve in eventueel afgebakende **beperkingszones**, onder de volgende strikte voorwaarden:

- Het hobbypluimvee dient correct tegen de ziekte van Newcastle gevaccineerd te zijn (**zie vraag 15**).
- Op commerciële verzamelingen (markten) met hobbypluimvee mogen enkel en alleen pluimveehandelaars en in Sanitel geregistreerde hobbypluimveehouders aanwezig zijn.
- Hobbyhouders waarvan het hobbypluimvee niet in Sanitel geregistreerd staat, kunnen niet met hun hobbypluimvee deelnemen aan openbare markten.

- Op niet-commerciële verzamelingen zijn geen pluimveehandelaars toegelaten en dient het hobbypluimvee bovendien voorzien te zijn van een pootring (**zie vraag 16**) of dient het betrokken beslag in Sanitel geregistreerd te zijn. De vaccinatieattesten moeten ter beschikking van de organisator en van de aangestelde dierenarts ter beschikking gehouden worden.
- De organisator van de commerciële verzameling registreert zich minstens 3 maand vooraf bij de lokale controle-eenheid (LCE) van het Voedselagentschap. Voor een wekelijkse openbare markt volstaan een eenmalige registratie. De lokale overheid neemt dan contact op met de LCE.
- De organisator van de niet-commerciële verzameling registreert zich minstens 48 uur vooraf bij de LCE.
- Hij houdt een lijst bij met de namen en adressen van de houders en pluimveehandelaars die met hun hobbypluimvee of met andere vogels deelnemen.
- Hij stelt een erkende dierenarts aan die toeziet op de gezondheid en de vaccinatiestatus van de aanwezige dieren.
- Het hobbypluimvee en andere in gevangenschap gehouden vogels moeten 10 dagen voorafgaand aan de verzameling afgeschermd of opgehokt hebben gezeten om contact met wilde vogels te vermijden.
- Hobbypluimvee en andere vogels mogen gelijktijdig op dezelfde verzameling aanwezig zijn.
- Indien er meerdere verkopers van hobbypluimvee op dezelfde markt aanwezig zijn, kunnen ze niet naast elkaar staan. Hun standplaatsen moeten zo ver mogelijk uit elkaar staan.

Meer details over deze voorwaarden vindt u in het document “Maatregelen van kracht in gans België” [hier](#).

21. Wat zijn de verplichtingen voor buitenlandse deelnemers aan tentoonstellingen van hobbypluimvee?

Buitenlandse hobbyhouders moeten hun pluimvee ook laten vaccineren tegen de ziekte van Newcastle met een geïnactiveerd vaccin vlak voor het begin van de leg. Jongere dieren mogen gevaccineerd geweest zijn met een levend verzwakt vaccin als dit vermeld staat in de bijsluiters van het gebruikte geïnactiveerd vaccin. De vaccinaties dienen steeds uitgevoerd te worden volgens de instructies vermeld in de respectievelijke bijsluiters van de gebruikte vaccins.

De vaccinatie moet ten minste 15 dagen en ten vroegste 9 maand vóór de deelname gebeurd zijn.

Elk dier moet voorzien zijn van een pootring waarvan het nummer vermeld staat in een gezondheidsverklaring opgesteld door een erkend dierenarts. De pootringnummers staan eveneens vermeld in het vaccinatieattest dat de behandelende dierenarts opstelt.

De gezondheidsverklaring en het vaccinatieattest moeten de dieren steeds vergezellen op de tentoonstelling of op een andere niet-commerciële verzameling. De gezondheidsverklaring en het vaccinatieattest kunnen geïntegreerd zijn in één document.

22. Kan ik als hobbyhouder mijn kippen verkopen in België?

Ja, de uitwisseling van hobbypluimvee tussen hobbyhouders is toegelaten. Er zijn hieraan geen voorwaarden verbonden.

De occasionele verkoop van hobbypluimvee op tentoonstellingen, beurzen, jaarmarkten en andere niet-commerciële verzamelingen is toegelaten onder strikte voorwaarden: **zie vraag 23.**

De verkoop van hobbypluimvee van een hobbyhouder aan een pluimveehandelaar is onderworpen aan specifieke voorwaarden: **zie vraag 24.**

De verkoop van hobbypluimvee van een hobbyhouder op openbare markten is eveneens onderworpen aan specifieke voorwaarden: **zie vraag 25.**

23. Kan occasionele verkoop van hobbypluimvee op een niet-commerciële verzameling doorgaan?

Ja, de occasionele verkoop van hobbypluimvee door een hobbyhouder is toegelaten op een niet-commerciële verzameling op voorwaarde dat de dieren geringd zijn (**zie vraag 16**) of geregistreerd zijn in Sanitel en gevaccineerd werden tegen de ziekte van Newcastle (**zie vraag 15**).

Onder occasionele verkoop verstaat men de uitzonderlijke verkoop van een minderheid van de deelnemende dieren.

24. Onder welke voorwaarden kan ik mijn kippen verkopen aan een pluimveehandelaar?

Als hobbyhouder kan u uw kippen of ander hobbypluimvee aan een pluimveehandelaar verkopen indien u deze correct tegen de ziekte van Newcastle laat vaccineren.

Dit betekent dat de dieren jaarlijks moeten gevaccineerd worden met een geïnactiveerd vaccin met een interval van maximaal 12 maand tussen de opeenvolgende vaccinaties. De laatste vaccinatie dateert van minstens 15 dagen en maximaal 9 maand voor de verkoop aan de pluimveehandelaar.

Als pluimveehouder van een commerciële broeierij kan u uw eendagskuikens wel (laten) aanbieden en verkopen aan een pluimveehandelaar of hobbyhouder wanneer zij tegen de ziekte van Newcastle zijn gevaccineerd.

Het hobbypluimvee moet vergezeld zijn van een vaccinatieattest opgesteld door de erkende dierenarts die de vaccinaties heeft uitgevoerd. Het te gebruiken formulier vindt u [hier](#).

Het aangeboden hobbypluimvee moet ofwel geringd zijn met gesloten, niet-afneembare potringen afkomstig van een wettelijk erkende vereniging in België, ofwel behoort het tot

een in Sanitel geregistreerd beslag. In het laatste geval moeten alle dieren van het beslag correct tegen de ziekte van Newcastle gevaccineerd te zijn.

25. Kan ik als hobbyhouder deelnemen aan een openbare markt?

U kan als hobbyhouder uw kippen of ander hobbypluimvee enkel aanbieden op een openbare markt indien uw beslag van hobbypluimvee geregistreerd is in Sanitel.

Dit betekent ook dat al uw dieren (dus niet alleen maar de dieren die op de markt te koop worden aangeboden) correct tegen de ziekte van Newcastle zijn gevaccineerd (zie ook vraag 15). U moet steeds de nodige vaccinatiebewijzen ter beschikking houden.

De dieren moeten ook 10 dagen voorafgaand aan de markt afgeschermd of opgehokt hebben gezeten om contact met wilde vogels te vermijden.

Eendagskuikens afkomstig van een hobbyhouder kunnen niet op een openbare markt aangeboden worden.

26. Kan ik mijn hobbypluimvee verkopen op het internet?

Ja, als particulier of hobbyhouder is het op internet aanbieden van hobbypluimvee om te verkopen, te ruilen of weg te geven, toegelaten. U moet echter verifiëren of de wetgeving die van kracht is in uw Gemeenschap of Gewest, dit toelaat.

Voor de rechtstreekse verkoop tussen 2 hobbyhouders is er geen vaccinatieplicht tegen de ziekte van Newcastle, alhoewel de vaccinatie sterk wordt aangeraden.

Let evenwel op: als de koper een pluimveehandelaar is, dan moet het hobbypluimvee steeds correct gevaccineerd en geïdentificeerd zijn (zie vraag 24).

27. Waar kunnen hobbyhouders hobbypluimvee kopen?

Hobbyhouders kunnen via verschillende kanalen hobbypluimvee aankopen, namelijk:

- De rechtstreekse uitwisseling van hobbypluimvee tussen hobbyhouders;
- Op de wekelijkse openbare markten bij geregistreerde pluimveehandelaars en in Sanitel geregistreerde hobbyhouders;
- De verkoop, meestal op bestelling, van hobbypluimvee via winkels als Aveve, Horta en Tom&Co;
- De verkoop of het uitdelen door gemeentebesturen van (hobby-) pluimvee;
- De rechtstreekse verkoop aan hobbyhouders vanop een commercieel pluimveebedrijf, zonder tussenstap via de pluimveehandel;
- De occasionele verkoop op niet-commerciële verzamelingen onder specifieke voorwaarden (zie vraag 23);
- De verkoop van eendagskuikens is enkel mogelijk indien deze afkomstig zijn van een commerciële broeierij.